

Adroddiad i	Y Pwyllgor Archwilio	
Dyddiad	27 Mawrth 2025	
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	
Swyddog Cyswllt	Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael	
Pwnc	Cyflwyno Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) 16 ar gyfer 2024/25	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) am y newidiadau angenrheidiol sydd eu hangen i gyflwyno Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol 16 (IFRS 16) ar gyfer cyfrifon blynyddol 2024/25.
- 2 Mae hefyd yn rhoi sicrwydd ynghylch y camau sy'n cael eu cymryd i sicrhau cydymffurfiaeth a'r effaith ar adroddiadau ariannol.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 3 Mae'r papur hwn yn amlinellu'r newidiadau angenrheidiol i gyflwyno IFRS 16 ar gyfer cyfrifon blynyddol cymdeithasau llywodraeth leol 2024/25, gan ganolbwyntio ar gydnabod lesioedd ar y fantolen i wella tryloywder a chymaroldeb.
- 4 Gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio gymeradwyo lefel *de minimis* o £10,000 ar gyfer cydnabod lesioedd a'r defnydd o'r gost fenthyca ar 1 Ebrill 2024 neu ddechrau'r les fel y gyfradd ddisgownt.
- 5 Mae'r papur yn rhoi sicrwydd ar gydymffurfio ag IFRS 16 erbyn y dyddiad dod i rym, gan fanylu ar y cynllun gweithredu, asesiad o'r effaith, ac ymgysylltu â rhanddeiliaid i sicrhau trosglwyddiad llyfn a chynnal uniondeb adroddiadau ariannol.

ARGYMHELLION

- 6 Argymhellir bod yr Aelodau'n:
  - i) Nodi'r newid deddfwriaethol ar gyfer IFRS 16;
  - ii) cymeradwyo lefel *de minimis* o £10k ar gyfer cydnabod lesioedd; a
  - iii) chymeradwyo'r gyfradd ddisgownt i fod yn seiliedig ar y gost fenthyca ar 1 Ebrill 2024, neu ar ddechrau'r les.

Cefndir

- 7 Mae IFRS 16, sy'n disodli Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol 17 (IAS 17), yn cyflwyno newidiadau sylweddol mewn cyfrifo lesoedd, trwy ei gwneud yn ofynnol i lesddeiliaid gydnabod y rhan fwyaf o lesoedd ar y fantolen. Mae hyn yn cynnwys yr ased hawl-i-ddefnyddio (ROU) a'r rhwymedigaeth les gysylltiedig. Prif nod y newid hwn yw gwella tryloywder a chymaroldeb mewn datganiadau ariannol, gan fynd i'r afael â materion fel ariannu oddi ar y fantolen a oedd yn gyffredin o dan IAS 17.
- 8 Nod cyflwyno IFRS 16 yw adlewyrchu realiti economaidd trafodion lesoedd yn fwy cywir. Trwy gydnabod asedau a rhwymedigaethau lesoedd, mae'r safon yn rhoi darlun cliriach o ymrwymadau ac adnoddau ariannol cwmni. Mae hefyd yn effeithio ar fetrigau ariannol allweddol, gan wella'r asesiad o berfformiad gweithredol cwmni. Yn ogystal, mae IFRS 16 yn cysoni cyfrifo les â safonau eraill, gan hyrwyddo cysondeb a lleihau cymhlethdod mewn adroddiadau ariannol.

Newidiadau a Gofynion Allweddol

- 9 Y prif newid o dan IFRS 16 yw cydnabod lesoedd ar y fantolen. Rhaid cydnabod yr holl lesoedd, ac eithrio lesoedd tymor byr a lesoedd asedau gwerth isel o dan *de minimis* penodol, ar y fantolen. Mae hyn yn golygu cydnabod ased ROU a rhwymedigaeth les gyfatebol. Mae rhwymedigaethau les i'w mesur ar werth presennol taliadau les dros dymor y les, gan ddefnyddio'r gyfradd llog sy'n ymhyg yn y les neu, os nad yw'n hawdd mesur hyn, cyfradd fenthyca gynyddrannol y lesddeiliad.
- 10 Bydd cyflwyno asedau ROU a rhwymedigaethau les yn effeithio ar fetrigau ariannol allweddol, fel cymarebau dyled ac asedau net. Yn ogystal, bydd newidiadau yn y modd o gyflwyno'r datganiad incwm, gyda threuliau les yn cael eu disodli gan ddibrisiant yr ased ROU a llog ar rwymedigaeth y les. Mae angen datgeliadau manylach i ddarparu gwybodaeth am natur, swm, amseriad ac ansicrwydd llifoedd arian sy'n deillio o lesoedd, gan gynnwys gwybodaeth ansoddol a meintiol am weithgareddau lesio.

Cynllun Gweithredu

- 11 Er mwyn bod yn barod ar gyfer IFRS 16, mae asesiad cynhwysfawr yn mynd rhagddo i nodi'r holl lesoedd presennol a sicrhau bod y data lesoedd yn gyflawn. Mae systemau a phrosesau cyfredol hefyd wedi'u gwerthuso i bennu eu gallu i drin y gofynion newydd. Bydd yr holl ddogfennau lesoedd angenrheidiol yn cael eu casglu a'u dilysu i sicrhau cywirdeb, gan nodi'r holl delerau les perthnasol megis opsiynau adnewyddu a thaliadau les newidiol.

- 12 Ar gyfer 2024/25, bydd effaith IFRS 16 yn cael ei chyfrifo gan ddefnyddio taenlenni Excel, ond ar gyfer 2025/26 bydd systemau a phrosesau yn cael eu hadolygu a'u datblygu, i adolygu gallu o fewn Tech One i reoli cyfrifyddu lesedd o dan IFRS 16 i awtomeiddio cydymffurfiaeth â'r safon.
- 13 Cafwyd hyfforddiant ac arweiniad gan CIPFA, Archwilio Cymru, a chydweithio rhwng Sefydliadau Llywodraeth Leol Cymru. Bydd yr wybodaeth hon yn cael ei chyflwyno a'i darparu i dimau cyllid a chaffael am y gofynion newydd a'u goblygiadau, a bydd y newidiadau'n parhau i gael eu cyfleu i'r holl randdeiliaid perthnasol, gan gynnwys archwilwyr allanol. Mae modd gofyn am gyngor ychwanegol gan Rwydwaith Cyngori Cyllid CIPFA (FAN), a gwnaethpwyd hyn. Mae'r Rhwydwaith yn darparu cymorth gydag ymholiadau cyfrifyddu technegol.

Lesoedd a Nodwyd

- 14 Hyd at ddiwedd mis Chwefror 2025 mae'r lesoedd canlynol wedi'u nodi:

Disgrifiad o'r Les	Nifer y lesedd	Gwerth Blynyddol (£)
Adeiladau fel Lesddeiliad	3	£224,000
Adeiladau ar y cyd	14	£0
Cerbydau	62	£152,000
Argraffwyr/Peiriannau Ffrancio	21	<£10,000

- 15 Mae IFRS 16 yn caniatáu i sefydliad bennu ei lefel *de minimis* ei hun ar gyfer cydnabod lesedd. Yn dilyn adolygiad mewnol ac mewn ymgynghoriad â sefydliadau llywodraeth leol eraill a CIPFA, argymhellir bod yr awdurdod yn bwrw ymlaen â lefel *de minimis* o £10,000 ar gyfer cydnabod lesedd.
- 16 Mae pennu lefel *de minimis* o £10,000 yn sicrhau mai dim ond lesedd ag effaith ariannol sylweddol sy'n cael eu cydnabod ar y fantolen. Mae'r trothwy hwn yn helpu i symleiddio'r broses gyfrifyddu trwy eithrio mân lesedd a fyddai fel arall yn gofyn am ymdrech weinyddol anghymesur mewn perthynas â'u harwyddocâd ariannol. Mae hefyd yn cyd-fynd â'r egwyddor o fateroliaeth a'r un gwerth ydyw â'r lefel *de minimis* Cyfalaf, gan sicrhau bod datganiadau ariannol yn parhau i fod yn glir ac yn canolbwyntio ar yr wybodaeth fwyaf perthnasol er budd y defnyddwyr.
- 17 Yn yr un modd, mae angen pennu cyfradd ddisgownt i gyfrifo rhwymedigaeth y les; argymhellir bod yr Awdurdod yn bwrw ymlaen â chyfradd ddisgownt i'w seilio ar gyfradd y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ar 1 Ebrill 2024.

- 18 Bydd angen cyfrifo cyfradd ddisgownt unrhyw les a ddechreuodd ar ôl 1 Ebrill 2024 yn seiliedig ar y gyfradd sy'n ymhlyg yn y les. Os nad oes modd pennu'r gyfradd llog sy'n ymhlyg yn y les yn rhwydd, dylai'r lesddeiliad ddefnyddio eu cyfradd fenthycy gynyddrannol.
- 19 Mae'r dull uchod yn darparu dull cyson a thryloyw ar gyfer cyfrifo gwerth presennol taliadau les, sy'n cyd-fynd ag egwyddorion IFRS 16 ac yn sicrhau cymaroldeb ar draws cyfnodau ariannol.

Casgliad

- 20 Mae cyflwyno IFRS 16 yn newid sylweddol o ran cyfrifyddu les, sy'n ei gwneud yn ofynnol i lesddeiliaid gydnabod y rhan fwyaf o lesioedd ar y fantolen. Mae'r newid hwn yn gwella tryloywder a chymaroldeb mewn datganiadau ariannol, gan ddarparu darlun cliriach o ymrwymadau ac adnoddau ariannol cwmni. Mae'r Awdurdod wedi cymryd camau cynhwysfawr i sicrhau cydymffurfiaeth ag IFRS 16, gan gynnwys gosod lefel *de minimis* ar gyfer cydnabod lesioedd a phenderfynu ar gyfradd ddisgownt briodol. Bydd y mesurau hyn, ynghyd â hyfforddiant trylwyr ac ymgysylltu â rhanddeiliaid, yn hwyluso trosglwyddiad llyfn i'r safon newydd.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Dim
Cyllideb	Cafodd effaith IFRS 16 ei chofnodi yn ystod y broses o bennu'r gyllideb ac mae'r costau referniw wedi'u cyllidebu.
Cyfreithiol	Gofyniad statudol i gydymffurfio â safonau cyfrifyddu.
Staffio	Dim.
Cydraddoldeb / Hawliau Dynol / Y Gymraeg	Dim.
Risgiau	Mae newidiadau IFRS 16 yn creu effaith faterol ar y cyfrifon blynyddol.

Atodiad 1: Diffiniadau

Les: Mae les yn gytundeb cyfreithiol rhwng dau barti: y lesydd (perchennog) a'r lesddeiliad (tenant). O dan y contract hwn, mae'r lesydd yn rhoi'r hawl i'r lesddeiliad ddefnyddio eiddo, ased neu wasanaeth am gyfnod penodol yn gyfnewid am daliadau rheolaidd. Mae'r defnydd o lesydd yn gyffredin ar gyfer adeiladau, cerbydau ac offer.

Is-les: Mae is-les yn drefniant lle mae tenant gwreiddiol (lesddeiliad) eiddo yn ei roi ar les i drydydd parti (is-lesddeiliad). Yn y sefyllfa hon, daw'r tenant gwreiddiol yn is-lesydd. Mae cytundeb yr is-les yn caniatáu i'r is-lesddeiliad ddefnyddio'r eiddo am gyfnod penodol, tra bo'r les wreiddiol rhwng y landlord (lesydd) a'r tenant gwreiddiol yn parhau i fod mewn grym.

Ased Hawl-i-Ddefnyddio (Ased ROU): Cofnodir Ased Hawl-i-Ddefnyddio (ROU) pan fydd cwmni'n rhoi rhywbeth ar les am gyfnod penodol a bod ganddo reolaeth dros ei ddefnydd, o dan IFRS 16. Mae'n berthnasol i lesydd tymor hir ar gyfer adeiladau, gofod swyddfa, cerbydau, peiriannau, gan eu trin yn yr un modd ag asedau sydd dan berchnogaeth. Fodd bynnag, nid ystyrir lesydd tymor byr (12 mis neu lai), eitemau cost isel fel gliniaduron, contractau gwasanaeth (e.e., tanysgrifiadau meddalwedd), a lesydd wedi'u bwndelu â gwasanaethau (lle mae cyfran y les yn cyfrif yn unig) yn asedau ROU.

Rhwymedigaeth Les: Mae rhwymedigaeth les yn rhwymedigaeth ariannol sy'n golygu bod yn rhaid i lesddeiliad (y person neu'r cwmni sy'n rhentu ased) wneud taliadau les dros gyfnod y les. Cyfrifir y rhwymedigaeth hon fel gwerth presennol y taliadau les yn y dyfodol, â disgownt i adlewyrchu gwerth amser yr arian.